

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 15.08.2022 р., протокол №1

Історія зарубіжної літератури

(назва освітнього компоненту)

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

предметної спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)
(шифр і назва предметної спеціальності)

спеціалізації 014.021 англійська мова і література
(шифр і назва предметної спеціальності)

освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і література)»
(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2022

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і література)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови), спеціалізації 014.021 англійська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є літературний процес у західноєвропейських країнах від Античності до кінця ХХ століття.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, методика навчання предмета (англійська мова і зарубіжна література), англійська мова, країнознавство Великої Британії, історія англійської мови, лексикологія англійської мови, стилістика англійської мови.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є допомогти студентам прилучитися до всесвітнього літературного процесу, збагатити їхній духовний світ знаннями історії зарубіжної літератури, залучити до загальнолюдських цінностей, виховати почуття власної гідності, потребу в читанні, цікавість до художнього слова, сформувати естетичний смак, високу загальну і читацьку культуру, розкрити специфіку естетичних проблем, сутність художніх напрямків та течій в літературі.

Програмою передбачено аналіз етапів літературного розвитку і творчості найвагоміших письменників; вивчення закономірностей взаємодії загальних тенденцій, національного і особистого в літературному процесі; засвоєння теоретичних знань у межах вивчення питань формування літературних жанрів, еволюції художньої форми. На лекціях та практичних заняттях формуються вміння та навички аналізу художнього твору, самостійної праці над темою.

1.2. Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є ознайомити студентів з найвагомішими творчими здобутками всесвітнього літературного процесу; розкрити ідейно-естетичну специфіку творів зарубіжної літератури, визначити основні художні явища, схарактеризувати їх; поглибити знання про зарубіжну літературу від античності до сучасності, відкрити нові імена всесвітньо відомих письменників та їхні твори; розкрити характерні особливості індивідуального стилю митців; закріпити знання літературознавчих понять; розвиток уміння аналізувати художній твір, обґрунтовувати свою думку з приводу прочитаного, виявляти основні проблеми.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК 4. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.</p> <p>ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>СК 8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії зарубіжної літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.</p> <p>СК 10. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.</p> <p>СК 11. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу текстів.</p>	<p>ПРН 5. Знати і розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРН 7. Уміти пояснити специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, інтерпретувати художні твори класики й сучасності.</p> <p>ПРН 8. Уміти застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРН 9. Уміти порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності.</p> <p>ПРН 10. Уміти забезпечити діалог культур у процесі вивчення англійської мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 11. Уміти використовувати гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p>

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 12 кредитів ЄКТС / 360 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Антична література. Проблема періодизації античної літератури. Античність як духовна опора європейської культури в

найдраматичніші моменти її розвитку. Особливості античної літератури: міфологічна тематика; традиціоналізм; поетична форма.

Грецька міфологія. Міфологія і первіснообщинна формація. Міфологія як світовідчуття і світоосмислення. Періоди розвитку міфології: хтонічна або архаїчна міфологія; героїчна або класична (олімпійська) міфологія.

Грецька література класичної доби (V–VI ст. до н.е.). Аттична трагедія. Афінівський поліс класичної епохи. Походження трагедії та організація театральних вистав. Грецький фольклор, дифірамби (пісні на честь Діоніса) та «сатирівська гра» як основні джерела драми. Есхіл. Відомості про драматурга та його епоху. Сценічні нововведення. Ранні трагедії. Особливість Есхілового стилю (поєднання монументальності й патетики). Трилогія «Орестейя» (сюжет, історична основа, жанр, характери). «Прометей закутий». Софокл. Біографія. Збережені трагедії. «Антигона». Евріпід. Проблематика творчості (власне трагедії та «соціально-побутові» драми). «Медея». Трагування міфу в Евріпіда. Аттична комедія. Походження і розвиток комедії до Арістофана. Комедія і жертвний ритуал. Структура комедії. Арістофан. «Жаби» як своєрідний жанр літературної критики в античну епоху. Середня аттична комедія.

Тема 2. Середньовіччя як особлива епоха в історико-літературному процесі. Феодалізм у Західній Європі. Провідна роль католицької церкви у духовному житті західноєвропейського феодального суспільства. Аскетизм та схоластика, їхній вплив на культуру Середньовіччя.

Епічна творчість раннього Середньовіччя. Історично зумовлені типологічні особливості ранньосередньовічних епічних творів та їхня відмінність від античного епосу. Кельтський епос та ірландські саги і проблема їхньої класифікації. Героїчні саги уладського циклу та їхні особливості. Скандинавські саги та їх класифікація. «Старша Едда». Англосаксонська поема «Беовульф», її історико-міфологічна основа. Французький героїчний епос. «Пісня про Роланда» та її історична основа. Іспанський героїчний епос. Реконкіста як визвольна війна іспанського народу проти арабського гніту та її зв'язок з анти-феодальним рухом. Виникнення та структура «Поєми про мого Сіда». Німецький героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів». Переосмислення ранньосередньовічних мотивів та образів у поемі. Латинська література зрілого середньовіччя. Творчість вагантів, їхня ворожість церковним догматам та схоластиці. Пародіювання священного писання, антиаскетичні мотиви та фольклорні елементи в поезії вагантів.

Куртуазна (придворно-рицарська) література. Передумови виникнення в рицарському середовищі куртуазної літератури. Розробка кодексу придворно-рицарської моралі та куртуазних естетичних норм при феодальних дворах з метою захисту й виправдання суспільної нерівності у феодальному суспільстві. Куртуазна лірика та її значення в історії писемної поезії європейських народів. Своєрідність жанрової класифікації куртуазної лірики. Куртуазна лірика в Німеччині (міннезанг) та її зв'язок з німецькою народною поезією. Значення творчості Вальтера фон дер Фогельвейде.

Рицарський роман та його місце у розвитку куртуазної літератури. Проблема поетичної вигадки у рицарських романах. Класифікація рицарських романів. Роман про Трістана та Ізольду в реконструкції Ж. Бедьє.

Тема 3. Відродження як якісно нова епоха в духовному розвитку людства. Періодизація епохи Відродження. Проблема «Передвідродження». Гуманізм літератури Високого. Відродження в Італії. Флоренція та школа «солодкого нового стилю» як основне вогнище й початок проторенесансної культури. «Божественна комедія» – вершина творчості Данте. Структура та ідейно-художні особливості поеми. Основні етапи життя і творчості Боккаччо. Історико-літературні передумови задуму «Декамерона», його гуманізм та народність.

Іспанська література Відродження. Етапи ідейно-творчої еволюції М. де Сервантеса Сааведри. Історія створення «Дон Кіхота», його еволюція від літературної пародії на рицарські романи до новаторської трансформації їхніх традицій.

Відродження у Англії. Проблема періодизації англійської літератури Відродження. Проблеми біографії У.Шекспіра. «Шекспірівське питання». Періодизація та еволюція творчості Шекспіра. Проблематика сонетів Шекспіра. Загальні особливості драматургії Шекспіра. Викриття монархічно-абсолютистського свавілля та індивідуалістичної буржуазної моралі в «Гамлеті» Шекспіра.

Тема 4. Бароко в літературі й мистецтві XVII ст., його суспільно-історичний ґрунт та світоглядні засади. Синтез Відродження і Високого середньовіччя в художній культурі бароко. Течії і «рівні» літератури бароко (високе, середнє і низове). Характерні риси поезики літературного бароко (динамізм, тяжіння до контрастів і антиномій, пишного декору, метафоризм і емблематичність). Маньєризм та гонгоризм в іспанській літературі поренесансної доби. Вплив народного романсу на іспанську поезію XVII ст. Творчість Гонгори – характерне втілення бароко в поезії. Ясний і темний стиль Гонгори. Поезія Д. Донна, нові уявлення про світ і людину. Тема трагізму людського існування. Філософська лірика Дж. Донна – значне явище поезії бароко. Донн і «поети-метафізики».

Барокова преціозна література, її вплив на розвиток літературної мови.

Драматургія бароко. Творчість Кальдерона – вершина іспанського барокового театру. Проблема художнього методу Кальдерона. Періодизація творчості. Жанрова своєрідність драматургії Кальдерона. Філософські драми Кальдерона. «Життя – це сон» як відображення етико-філософських уявлень бароко про світ та людину. Значення драми для подальшого розвитку іспанської літератури. Етична проблематика «драм честі» Кальдерона. Звернення до ренесансної традиції в «Саламейському алькальдї». Антифеодальний пафос драми. Еволюція іспанської комедії «плаща і шпаги» в творчості Кальдерона.

Тема 5. Класицизм як провідний напрям французької літератури середини й другої половини XVII ст. Основні риси естетики класицизму, її філософська основа. Етапи розвитку французького класицизму XVII ст.

Драматургія класицизму і його сценічна система. Буало і його поема «Поетичне мистецтво» як розкриття основних принципів естетики й поетики класицизму. П'єр Корнель – провідний представник першого етапу французької класицистичної драматургії. Ідейне і художнє новаторство Корнеля. Подальший розвиток жанру трагедії в літературі французького класицизму XVII ст. Творчість Жана Расіна – вершина другого етапу французької класицистичної трагедії. Комедія французького класицизму. Творчість Мольєра як найвище досягнення французької літератури XVII ст. Матеріалістичні та демократичні риси світогляду Мольєра. Естетична програма Мольєра і класицистична доктрина. Мольєр і традиції комедії dell'arte. Суспільна спрямованість комедійного мистецтва Мольєра. Тема буржуазії в комедії Мольєра «Буржуа-шляхтич». Проблема позитивних героїв у театрі Мольєра.

Тема 6. Література XVIII ст. та ідейний рух Просвітництва. Світоглядні засади Просвітництва: віра в розум і його необмежені можливості; в природжену розумність і добродішність людини; в просвіту як основний засіб вирішення суспільних, моральних та інших проблем.

Д. Дефо та його місце в літературі раннього англійського Просвітництва. Загальна характеристика романів Д. Дефо та місце серед них «Робінзона Крузо». Англійський буржуа в зображенні Дефо. Своєрідність художнього методу Дефо. Особливе місце Дж. Свіфта в літературі англійського Просвітництва. Найвище творче досягнення письменника – роман-памфлет «Мандри Гуллівера» з його узагальненою сатиричною картиною дійсності. Специфіка політичної сатири Свіфта.

Особливості історичного розвитку Німеччини у XVIII ст. та його вплив на своєрідність німецького Просвітництва. Періодизація німецької просвітницької літератури. Значення різнобічної діяльності Лессінга для розвитку німецької літератури другої половини XVIII ст. Література періоду «бурі й натиску» і початок кризи німецького просвітництва.

Періодизація творчості Шіллера. Проблема «веймарського класицизму» в творчості Шіллера. Гете – великий національний німецький поет. Періодизація творчості Гете. Історія створення трагедії «Фауст». Образ Фауста, його філософське та художнє значення. Центр трагедії – еволюція Фауста, думка про творче начало та служіння народу.

Тема 7. Естетика і поетика Романтизму. Німецький романтизм. Періодизація, головні течії; романтична естетика: літературознавча теорія і творчість Ф.Шлегеля. Ієнський гурток. Гейдельберзький гурток.

Творчість Е.Т.А.Гофмана: естетичні погляди, етапи творчості. Двомірність і принципи її втілення у творах Гофмана. Художня своєрідність у творах Гофмана: подвійна функція фантастики, двоплановість композиції, романтична іронія. Вплив Гофмана на європейську літературу.

Романтизм в Англії. Історична характеристика періоду. Розвиток і періодизація англійського романтизму. Романтичний тип творчості: поети «озерної школи», Шеллі, Кітс. Творчість Дж. Г. Байрона. Етапи життя і творчості. Еволюція героя «Паломництво Чайльд-Гарольда». «Східні поеми»

– романтична поетика циклу. Творчість поета після 1816 р.: поема «Мазепа», драматургія, роман у віршах «Дон Жуан». Творчість В.Скотта: поетична діяльність; естетичні принципи; герой і народ у романах. В.Скотт творець жанру історичного роману.

Розвиток романтизму у Франції XIX ст. Історична характеристика періоду. Національна своєрідність і головні етапи розвитку. Творчість В. Гюго. Романна творчість В.Гюго: проблематика, образна система, поетика.

Розвиток романтизму в літературі США. Загальна характеристика раннього романтизму в літературі США. Американський трансценденталізм як національно-своєрідне явище. Філософсько-естетичне підґрунтя трансценденталізму. Есеїстика Р. В. Емерсона. Філософія природи у прозі Генрі Девіда Торо. Пізній романтизм в американській літературі.

Творчість Н. Готорна: проблематика і поетика, алегоричне мислення. Романтична поетика творчості Е. А. По. Творення національного міфу у творчості Генрі Вордсворта Лонгфелло. Лірика Е. Дікінсон як явище пізнього романтизму. Формальне новаторство поезії В. Вітмена.

Тема 8. Література XIX ст. Реалізм. Французька література 1820-1880 рр. Творчість О.Бальзака: головні етапи творчого шляху, задум «Людської комедії». Проблема «збагачення заради збагачення» у повісті «Гобсек». проблематика роману «Батько Горіо». Структура і зміст романів Бальзака. Літературний рух у Франції 50-70-х рр. XIX ст. – реалізм середини століття. Творчість Г.Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. «пані Боварі» як новий тип психологічного роману.

Реалістичні тенденції в літературі Британії XIX ст. Формування англійського реалістичного роману XIX століття. Дж. Остін як творець сучасного роману. Соціальна проблематика романів Ч.Діккенса і В.М.Теккерея. Феномен творчості сестер Шарлотти, Емілії та Енн Бронте. Романістика пізніх вікторіанців: Е.Гаскелл, Дж.Еліот, Е.Троллопа.

Тема 9. Особливості світобачення і літературного процесу кінця XIX – початку XX століть. Модернізм. Хронологічні межі. Крах гуманізму. Виникнення і сутність «декадансу», модернізм, естетична природа і визначальні риси. Головні течії модернізму. Творчість Бодлера: революція в естетиці. Бодлер як предтеча символізму.

Символізм. Філософські засади та естетичні принципи символізму. Поняття про символ. Поезія П.Верлена як синтез імпресіонізму і символізму. Символістська поетика вірша А.Рембо «П'яний корабель», образ ліричного героя. Стефан Малларме – «апостол символізму». Інтелектуалізм і герметичність його лірики.

Оновлення французької прози наприкінці XIX століття. Натуралізм як художній напрямок. Його теоретичні засади. Творчість Еміля Золя: концепція «експериментального роману» і її художнє втілення. Провідні теми і проблеми роману «Жерміналь».

Скандинавська література і її національна специфіка. Символістська драма Моріса Метерлінка. «Театр мовчання» – реалізація естетики символізму. проблематика п'єс «Сліпі», «Там, усередині». Становлення

«нової» драми у світовій літературі. Драматургія Генріка Ібсена, її художнє новаторство. Розвиток жанру драми-дискусії.

Декаданс в літературі Британії к. XIX – поч. XX ст. Творчість письменників-«прерафаелітів» як вираження декадентського духу. Естетизм як концепція творчості і філософія життя О. Уайльда. Теорія естетизму (передмова до «Портрету Доріана Грея»). Естетичні принципи О. Уайльда у романі «Портрет Доріана Грея».

Тема 10. Література I половини XX ст.

Екзистенціалізм у Франції. «Романтичний екзистенціалізм» А. Камю. Сізіф як герой абсурдного світу («Міф про Сізіфа»). Світова війна і фашизм як фактори зміни позиції письменника, пошуки морально-етичного обмеження практики вседозволеності. Історична основа алегоризму в романі «Чума». Жанр роману – хроніка-притча. Система персонажів, які здійснюють вибір відносно реальності абсурду.

Тема 11. Література II половини XX ст.

Література «втраченого покоління» в США та Європі. Творчість міжвоєнного десятиліття. Письменницький кодекс Е. Гемінгвея. Розвиток інтелектуальної прози в англійській та німецькій літературах. Творчість В. Голдінга: міфологічний підтекст. Інтертекстуальні мотиви у романах Дж. Фаулза. Г. Гессе і розвиток німецького інтелектуального роману. Тенденції розвитку театру: абсурдиська драма та епічний театр. Абсурдиська драма Е. Іонеско. Новаторство автора у змалюванні образів. Ідейне спрямування драм. Епічний театр Б. Брехта. Взаємодія з глядачем.

Тема 12. Література постмодернізму. Причини, що зумовили появу постмодернізму. Постмодернізм у сучасному літературознавстві. Характерні риси постмодернізму. «Парфумер» П. Зюскінда як яскравий приклад літератури постмодернізму. Проблема винятковості людської особистості в романі Патріка Зюскінда «Парфумер». Позиція героя поза суспільством, духовністю, культурою.

Постмодерністський код у романі Умберто Еко «Ім'я троянди». Умберто Еко – знакова постать світової літератури, його наукові інтереси та естетичні вподобання. Перегук середньовіччя та сучасності в романі «Ім'я троянди»: образи, історичний контекст, час і простір твору. Діалог із А. Конан Дойлем у романі «Ім'я троянди»: образ Ш. Голмса та В. Баскервільського. Багаторівневе кодування сюжету, міксування жанрів та інтертекстуальність у романі як вияв постмодерністської «боротьби за читача». Символіка назви твору. Образ бібліотеки-лабіринту, його сюжетотворчі й текстотворчі функції. Особливості індивідуального стилю Умберто Еко.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Александрова Г. Історія зарубіжної літератури XX – початку XXI століть: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Мелітополь, 2018. 178 с.

2. Александрова Г. О. Історія зарубіжної літератури. Античність: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид. Бердянськ, 2019. 193 с.
3. Белаш Г. О. Історія зарубіжної літератури: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2015. 212 с.
4. Белаш Г., Боговін О. Історія зарубіжної літератури: навчальна програма для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2015. 120 с.
5. Боговін О. В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та Відродження: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2015. 244 с.
6. Буйвол О. В. Антична література. Текст лекцій: навч.-метод. посіб. для студентів. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 117 с.
7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
8. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
9. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ століття: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 38-47, 221-223.
10. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури ХVІІ – ХVІІІ сторіччя: навч. посібник. Київ: Центр учбової л-ри, 2007. 292 с.
11. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ ст. Київ, 2002. 318 с.
12. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навчальний посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
13. Криворучко С. К. Література країн західної Європи межі ХХ–ХХІ століття: підручник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 248 с.
14. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. Київ: Знання, 2011. 476 с.
15. Штейнбук Ф. Конвергенція тілесних мікротопосів у сучасній світовій літературі: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. 248 с.

Додаткова:

1. Галич О. А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя. Луганськ: Альма матер, 2003. 228 с.
2. Качуровський І. Новеля іспанського середньовіччя. *Слово і час*. 2002. № 7. С. 39-43.
3. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.
4. Література західноєвропейського середньовіччя: нав. посіб. / за

заг. ред. Н. О. Висоцької. Вінниця: Нова Книга, 2005. 464 с.

5. Мегела І. Історія давньогрецької літератури: курс лекцій. Київ: Видавець Карпенко В. М., 2007. 340 с.

6. Мегела І. П. Історія Римської літератури: монографія. Миколаїв: Видавництво ЧДУ імені Петра Могили, 2009. 320 с.

7. Наливайко Д. Бароко і драма Кальдерона «Життя – це сон». *Тема*. 2000. №1. С. 5-17.

8. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. 416 с.

9. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література: підручник. Київ: Либідь, 2001. 718 с.

10. Підлісна Г. Н. Антична література: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1992. 255 с.

11. Тацій Т. П., Турянська І. М. Трактуння образу Дон Жуана в історичній легенді та французькій («Дон Жуан, або Кам'яний гість» Мольєра), англійській («Дон Жуан» Байрона), і українській літературах («Кам'яний господар» Лесі Українки). *Всесвітня література*. 2003. № 5. С.45-8.

12. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ сторіччя: іст.-естет. нарис. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 360 с.

13. Шалагінов Б. Б. Література сентименталізму в Англії. *Зарубіжна література*. 2004. № 7. С. 9-14.

14. Barth Nicole. The beginning of the essay often comes. URL: <http://a.parsons.edu/barth575/parsons/sp06/trachim.pdf>

15. Bloom H. A. A Comedy of Wordly Salvation. *The New York Times Book Rev.* 1986. Jan. 12.

16. Broyard A. In the Emergency Ward of the Mind. *The New York Times Book Rev.* 1990. Febr. 4. P. 3.

17. Conradi P. Iris Murdoch: The Saint and the Artist. London, 1985. 268 p.

18. Kingston M.H. Cultural misreading by American // Asian and Western in Dialogue. *New Cultural Identities*. London, 1982.

19. Mantel H. The Rhetoric Imaginatio. *The New Republic*. 1990. Mar. 5. P. 40.

20. Slaymaker W. Myths, Mystery and the Mechanisms of Determinism: The Aesthetics of Freedom in Iris Murdoch's Fiction. *Papers on Language and Literature Southern Illinois University*. 1982. N 2. P. 171.

Інтернет-ресурси:

1. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>

2. Бібліотека БДПУ. URL:<http://catalog.bdpu.org/cgi-bin/wfinder.cgi>

3. Велика електронна бібліотека. URL:<http://www.big-library.info/>

4. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади).

URL:<http://www.ae-lib.org.ua/>

5. Бібліотека Максима Мошкова. URL:<http://www.lib.ru/>

6. Наукова бібліотека. URL:<http://elibrary.ru>

7. Зарубіжна література (твори).

URL:<http://www.booksite.ru/zarublith.htm>

8. Зарубіжна і українська літератури (твори).

URL:<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%C0>

9. Український журнал іноземної літератури «Всесвіт».

URL:<http://www.vsesvit-journal.com/index.php>

10. Зарубіжна і українська літератури (твори).

URL:<http://www.chtyvo.org>

11. Український журнал іноземної літератури «Всесвіт».

URL:<http://www.vsesvit-journal.com/index.php>

4. Методи навчання: За характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний.

За рівнем самостійності розумової діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий.

За джерелом знань: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання).

За дидактичними цілями: методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)